

1. Inleiding

Energy Storage NL voerde recentelijk een enquête uit onder haar leden om inzicht te krijgen in de ervaringen van bedrijven bij het aanvragen van vergunningen voor energieopslag. Met 27 reacties van diverse bedrijven binnen de energieopslagsector bieden de verzamelde gegevens waardevolle inzichten. Deze notitie beoogt deze informatie te presenteren, met de focus op de ervaringen met aanvragen en bevoegde instanties, goede praktijkvoorbeelden en aanbevelingen voor een modelvergunning.

De 27 respondenten vertegenwoordigen diverse sectoren, waaronder technologiebedrijven, energiebedrijven, adviesbureaus en bedrijven in de categorie 'overig'. Ze zijn actief met energieopslag in elektriciteit, moleculen en warmte. De meest voorkomende technieken onder respondenten zijn stationaire batterijen, mobiele batterijen en waterstof. Zo'n 10 bedrijven houden zich (ook) bezig met opslagsystemen met een vermogen van 50 MW of groter.

2. Vergunningaanvragen

Van de respondenten hebben 18 bedrijven ervaring met vergunningaanvragen. Dit proces omvatte verschillende typen vergunningen, waaronder omgevingsvergunningen, bestemmingsplanwijzigingen en bouwvergunningen. De meeste aanvragen waren voor een omgevingsvergunning en/of bestemmingsplanwijziging. De meeste bedrijven hebben tot 5 keer een aanvraag ingediend, enkele respondenten deden tot 10 of zelfs 15 keer een aanvraag.

Het overgrote deel (70%) van de respondenten vroeg op slechts één locatie een vergunning aan voor één project; slechts enkele respondenten gaven aan op meerdere locaties te hebben aangevraagd voor hetzelfde project. Verder gaf het merendeel (56%) van bedrijven aan dat hun aanvraag bedoeld was om serieuze plannen voor een project te realiseren; de rest van de antwoorden gaf een wisselend beeld over de redenen voor aanvraag, variërend van het zoeken naar informatie tot het voldoen aan de behoeften van een klant.

Lopende en goedgekeurde aanvragen

Ongeveer de helft van de bedrijven heeft succesvol vergunningen kunnen verkrijgen, terwijl anderen nog wachten op goedkeuring. De doorlooptijden variëren sterk, waarbij diverse aanvragen 6 tot 12 maanden of zelfs langer in beslag namen. Drie vergunningen werden specifiek goedgekeurd vanwege de behoefte aan flexibel vermogen in een gemeente, met een duur van 13 tot 26 weken.

Afgewezen aanvragen

Ongeveer de helft van de bedrijven heeft ervaringen met afgewezen vergunningaanvragen. Deze zijn gebaseerd op verschillende redenen, waaronder de belangrijkste:

1. **Brandveiligheid en PGS-37¹:** Projecten worden afgewezen vanwege onrealistische brandweervereisten, waarbij de toepassing van PGS-37 als willekeurig wordt ervaren. Het ontbreken van een consistentie en duidelijke toepassing van deze richtlijnen leidt tot onzekerheid bij bedrijven bij het voldoen aan de normen.
2. **Dreigende congestie en ruimtelijke inpassing:** Afwijzingen vinden plaats vanwege zorgen over mogelijke congestie en problemen bij de inpassing van energieopslagsystemen in de

¹ <https://publicatiereeksgevaarlijkstoffennl/publicaties/pgs37-1/>

omgeving. Ruimtelijke inpassing wordt daarbij in sommige gevallen ingezet als reden terwijl de netsituatie in werkelijkheid het zwaarst meeweegt. Het ontbreekt aan gestandaardiseerde criteria voor ruimtelijke inpassing, waardoor bedrijven moeite hebben met het anticiperen op en tegemoetkomen aan deze eisen. Ook heldere communicatie tussen netbeheerder en gemeente is nodig om dit te verbeteren.

3. **Ontbrekende passende activiteiten, omgevingswet en agrarisch bestemmingsplan:** Afwijzingen worden toegeschreven aan het ontbreken van passende activiteiten volgens de omgevingswet, waardoor het project een RIE² beoordeling krijgt. Agrarische bestemmingen bieden daarbij momenteel geen ruimte voor standalone batterijsystemen en het blijkt moeilijk om het bestemmingsplan te wijzigen. Gezien de grote flexibiliteitsbehoefte van de netbeheerders en de belangrijke rol van energieopslag hierin, is een beleidskader wenselijk waarmee dit kan worden versoepeld.
4. **Gebrek aan beleid en wachten op provinciaal en landelijk beleid, onbekendheid met risico's en afwijzingen voor vooroverleg:** Bedrijven ervaren vertragingen door het ontbreken van specifiek beleid voor grootschalige energieopslag op provinciaal en landelijk niveau. Het wachten op dit beleid belemmert de vooruitgang. Bovendien is er onvoldoende bewustzijn over de mate van risico van batterijsystemen, wat bijdraagt aan terughoudendheid bij lokale overheden. Afgewezen vooroverlegverzoeken geven aan dat er behoefte is aan een proactieve benadering, maar deze wordt bemoeilijkt door het ontbreken van heldere richtlijnen. Het ontwikkelen van consistent beleid en het vergroten van bewustzijn is cruciaal om deze obstakels te overwinnen.

3. Contact met bevoegde instanties

Contacten met omgevingsdiensten zijn overwegend positief, maar de doorlooptijd van vragen vormt een probleem. Gemeentelijke contacten variëren sterk, met positieve samenwerking in bepaalde gemeenten, terwijl anderen zoekende zijn en onzeker over batterijprojecten, vooral grotere. De ervaringen lijken sterk af te hangen van de specifieke locatie en betrokken ambtenaren. Welstandscommissies worden soms als problematisch ervaren. Het gebrek aan kennis bij gemeentes is een terugkerend probleem, wat leidt tot terughoudendheid en vertragingen in vergunningverlening.

Contacten met provincies, het Rijk, en RES verschillen sterk. Het ministerie van EZK is betrokken bij landelijke programmering, maar kampt volgens sommige bedrijven met resource- en verloopproblemen, wat het contact kan bemoeilijken of vertragen. Ervaringen met provincies variëren, met positieve houdingen in sommige en het uitstellen van beslissingen in andere. Contacten met de RES verschillen per project, met algemeen goede interacties, maar enkele moeizame ervaringen. Ook wordt een moeizame poging tot contact met Infomil³ benoemd.

Veiligheidsinstanties spelen een cruciale rol, met frequente contacten met de brandweer en intensieve betrokkenheid van veiligheidsregio's. In sommige gevallen zijn er oefeningen gehouden met de brandweer na de realisatie van projecten. Contacten zijn veelal via omgevingsdiensten verlopen, en veiligheid staat altijd centraal in vergunningstrajecten. Over het

² Risico-inventarisatie en -evaluatie

³ <https://www.infomil.nl/>

algemeen wordt veiligheid als essentieel en integraal beschouwd, maar niet alle instanties zijn betrokken bij elk project.

4. De praktijk: goede voorbeelden

- **Positieve samenwerking met vooruitstrevende gemeenten:** Boekel wordt geprezen als een zeer vooruitstrevende gemeente die graag meewerkt aan vooruitgang in duurzame ontwikkelingen, en er zijn positieve ervaringen met de gemeenten Drimmelen en Terneuzen.
- **Gestroomlijnde contacten met betrokken instanties:** Er zijn voorbeelden gedeeld van positieve en accurate contacten met omgevingsdiensten, waarbij de relatie als goed en helder wordt ervaren. Deze diensten spelen een cruciale rol bij het in beweging krijgen of houden van projecten. Daarnaast geldt het vroegtijdig informeren van alle betrokken instanties, zoals gemeente, waterschap, brandweer, veiligheidsregio, omgevingsdienst, en provincie, als een belangrijke praktijk om een gecoördineerde aanpak te bevorderen. Ook proactieve voorlichting na projectrealisatie kan helpen, bijvoorbeeld door een oefening te doen met de brandweer. Tot slot kunnen gezamenlijke aanbevelingen door verschillende omgevingsdiensten helpen, waarbij de provincies een coördinerende rol kunnen spelen.
- **Gebruik van eerdere projecten als referenties:** Het gebruik van eerdere projecten als referenties wordt genoemd als een goede praktijk om het vertrouwen van betrokken instanties te winnen en projecten succesvol te realiseren. EZK kan hierin samenwerken met ESNL om de juiste contacten te leggen en de coördinatie richting gemeenten te verzorgen.
- **Expertisegroep voor uniforme aanpak:** ESNL stelt voor om een expertisegroep op te richten, waarmee uniform en gestructureerd naar de verschillende vraagstukken kan worden gekeken. De expertisegroep zou moeten bestaan uit alle betrokken stakeholders in het veld, met een nadruk op de lokale bevoegde instanties en de marktpartijen. Zo wordt onderlinge kennisuitwisseling maximaal gefaciliteerd.

5. Aanbevelingen voor een modelvergunning

Vanuit de ervaringen en verhalen van onze leden komt Energy Storage NL tot de volgende aanbevelingen en overwegingen voor een modelvergunning:

1. **Duidelijke risico-inschatting:** Zorg voor een eenduidige risico-inschatting van (mobiele) energieopslagsystemen in de leefomgeving die aanvaardbaar is voor gemeentes en veiligheidsdiensten.
2. **Naleving PGS-37:** Zorg voor naleving van PGS37-richtlijnen en specificeer duidelijke verplichtingen voor BRZO/Seveso-installaties⁴.
3. **Ruimtelijke aspecten:** Besteed aandacht aan ruimtelijke aspecten zoals onderlinge afstand, WBDBO⁵, en de behoeften van Tennet/DSO op onderstations.
4. **Strategische locatiekeuze:** Verduidelijk strategische locatiekeuzes en ondersteun het omzetten van landbouwgrond naar industriegebied, met name voor projecten met een vermogen van meer dan 100 MW.

⁴ Besluit risico's zware ongevallen / [Seveso richtlijn gevaarlijke stoffen](#)

⁵ Weerstand Brand Doorlating Brand Overslag

5. **Financiële aspecten:** Overweeg een gebiedsfonds voor commerciële projecten zonder subsidie. Stel daarnaast duidelijk kaders aan lokale participatie, waarbij verplichte financiële participatie ongewenst is.
6. **Netwerkondersteuning:** Ondersteun projecten met adequate netwerktracering om connectiviteit te waarborgen.
7. **Milieuvriendelijke inpassing:** Bevorder groene zones waar mogelijk en leg beperkingen op de hoogte van bomen vanwege het gevaar op omwaaien.
8. **Tussentijdse aanpassingen systeem:** Houd rekening met de mogelijkheid dat aanpassingen moeten worden gemaakt gedurende de ontwikkelingsfase, in lijn met voortschrijdende technologie.
9. **Geluidsnormen en overige juridische aspecten:** Ontwikkel duidelijke richtlijnen voor geluid en verhelder juridische aspecten zoals bestemmingsplannen.
10. **Kennisvergroting en samenwerken gemeentes:** Onderken de informatiebehoefte van gemeentes en neem regie in het vergroten van het bewustzijn over de waarde van flex. Geef daarbij duidelijke opdrachten om actief mee te werken, volgend op de scenario's uit het II3050 rapport.⁶

⁶ <https://www.netbeheernederland.nl/dossiers/toekomstscenarios-64>